

UZASADNIENIE

Powód Ł. G. w pozwie złożonym 30 kwietnia 2018 r. i skierowanym przeciwko (...) spółce akcyjnej w S. wniósł o:

1. zasądzenie kwoty 22.396,78 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od poniższych kwot i dat do dnia zapłaty:

a) 7.043,47 zł od dnia 11 stycznia 2018 r.

b) 3.054,82 zł od dnia 11 lutego 2018 r.

c) 5.845,64 zł od dnia 11 marca 2018 r.

d) 2.093,57 zł od dnia 11 16 marca 2018 r.

e) 2.140,80 zł od dnia 30 kwietnia 2018 r.

f) 2.218,48 zł od dnia 30 kwietnia 2018 r.

2. ustalenie, iż w okresie od 20 listopada 2017 r. do 12 stycznia 2018 r. strony łączył stosunek pracy

3. nakazanie wydania świadectwa pracy potwierdzającego zatrudnienie w okresie od 20 listopada 2017 r. do 15 marca 2018 r. na stanowisku brygadzysty

Nadto powód wniósł o zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu powód wskazał, że w listopadzie 2017 r. odpowiedział na ogłoszenie o pracę zamieszczone na portalu (...).PL. W ogłoszeniu tym pozwana oferowała zatrudnienie na podstawie umowy o pracę na stanowisku brygadzysty. Powoda zatrudniono na tym stanowisku od 20 listopada 2017 r. za wynagrodzeniem 3.050 zł netto. Strony nie sporządziły dokumentu umowy o pracę. Dopiero w trakcie pracy powód dowiedział się o powiązaniach pozwanej ze szwedzkimi spółkami (...). Dopiero w styczniu 2018 r. powód otrzymał egzemplarz umowy o pracę. Nadto wręczono mu oświadczenie, wedle którego we wcześniejszym okresie wykonywał usługi w ramach umowy o dzieło dla S. H. (...). Zdaniem powoda od 20 listopada 2017 r. pozostawał w stosunku pracy z pozwaną. Został on zakończony na skutek jego oświadczenia bez zachowania okresu wypowiedzenia, a to z uwagi na zaleganie z zapłatą wynagrodzenia za pracę.

Interesu prawnego w żądaniu ustalenia powód upatrywał w tym, iż stwierdzenie zatrudnienia u pozwanej będzie miało wpływ na jego okresy składkowe, od których zależy m.in. nabycie uprawnień emerytalnych.

Żądane przez niego kwoty stanowiły wynagrodzenie za pracę (pkt 1 lit. a-d), odszkodowanie przewidziane w art. 55 § 1¹ k.p. (pkt 1 lit. e) oraz ekwiwalent za niewykorzystany urlop wypoczynkowy (pkt 1 lit. f).

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa. Swoje stanowisko argumentowała tym, iż pracodawcą powoda, jak i pozostałych pracowników zatrudnionych w Polsce miała być spółka (...). Jednakże jeden z jej szwedzkich kontrahentów wycofał się ze współpracy, a to z kolei zachwiało jej kondycją finansową. Wtedy to zdecydowano, iż to pozwana zatrudni pracowników, którzy pierwotnie mieli pracować dla S. H. (...). Dotyczyło to również powoda, który początkowo wykonywał usługi dla tej spółki. Stosunek pracy strony postępowania nawiązały dopiero 15 stycznia 2018 r.

Pozwana zakwestionowała podaną przez powoda wysokość jego wynagrodzenia za pracę. Jej zdaniem była ona niezgodna z uzgodnieniami stron potwierdzonymi umowami o pracę. Nadto wskazała, iż nie zalegała wobec powoda z płatnością wynagrodzenia za pracę. Zaś ekwiwalent za niewykorzystany urlop wypoczynkowy wypłacono powodowi w marcu 2018 r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwana (...) spółka akcyjna w S. powstała w czerwcu 2017 r., a zarejestrowano ją 17 października 2017 r. Jej jedynym akcjonariuszem jest szwedzka spółka (...) (wcześniej S. H. (...)). W skład holdingu wchodziły dwie inne szwedzkie spółki: S. B. AB i S. B. F. A.. Wszystkie one powiązane były personalnie i kapitałowo z F. N., M. P. oraz A. G. (1). W skład zarządu pozwanej weszli M. P. i A. G. (2). F. N. był członkiem rady nadzorczej.

Spółki holdingu działały w branży projektowo-budowlanej na terenie Szwecji, przy czym S. B. AB koncentrowało się na pracach projektowych, S. H. (...) na pracach produkcyjnych, a S. B. F. A. na współpracy z podwykonawcami.

Pozwaną utworzono w związku z zamiarem rozpoczęcia produkcji prefabrykowanych stropów betonowych. Wcześniej spółka (...) nawiązała współpracę handlową ze szwedzką spółką (...) - podmiotem zainteresowanym tymi produktami. Koszty zatrudnienia w warunkach szwedzkich zdecydowały o tym, iż produkcja prefabrykatów miała zostać uruchomiona w Polsce, gdzie koszty te były niższe. Na miejsce do rozpoczęcia produkcji wybrano halę znajdującą się przy ul. (...) w S..

W związku z tym F. N. i A. G. (2) polecieli A. R. (poprzednio: Z.) - pracownicy S. B. AB, by rozpoczęła proces rekrutacji pracowników, których zadaniem będzie stworzenie warunków do rozpoczęcia produkcji prefabrykatów. Podmiotem zatrudniającym, do czasu uruchomienia produkcji, miała być jednak S. H. (...). Pozwana miała przejąć pochodzących spoza Szwecji pracowników spółek holdingu po rozpoczęciu produkcji w S..

Dowód:

- odpis z KRS k. 63-65v
- zeznania A. R. (Z.) k. 134-134v, 313-318
- zeznania A. G. (1) k. 162-165
- przesłuchanie M. P. k. 220
- przesłuchanie F. N. k. 220
- zeznania M. Z. k. 342a-342c

W celu pozyskania pracowników na portalu internetowym (...) .PL zamieszczone zostało ogłoszenie, w treści którego wskazano, że przedsiębiorstwo ze S. poszukuje pracownika na stanowisko brygadzysty.

Dowód:

- przesłuchanie Ł. G. k. 332-334, 366-366v

A. R. zajęła się rekrutacją wstępną, podczas której nie deklarowała wysokości zarobków. Wytypowane przez nią osoby spotykały się z A. G. (1) i F. N.. To podczas rozmów z nimi uzgadniano szczegóły zatrudnienia. Wśród tych osób był powód i S. K., i to oni mieli zostać zatrudnieni w S. H. (...) w celu zorganizowania warunków do rozpoczęcia produkcji prefabrykatów betonowych. W następnym etapie, już po uruchomieniu produkcji, mieli zająć się nadzorem nad pracownikami zatrudnionymi przy produkcji stropów. Wtedy też ich wynagrodzenie, w związku ze zmianą charakteru pracy, miało zostać podwyższone.

Dowód:

- zeznania A. R. (Z.) k. 134-134v, 313-318
- zeznania A. G. (1) k. 162-165, 191-192

- zeznania M. Z. k. 342a-342c

- zeznania S. K. k. 361-362

- częściowo przesłuchanie Ł. G. k. 332-334, 366-366v

Przed przystąpieniem do pracy powód został skierowany na wstępne badania lekarskie. Przy tym w skierowaniu jako pracodawcę wskazano S. H. (...) w K.. Na ten też podmiot został wystawiony rachunek za wykonanie badania.

Dowód:

- skierowanie k. 79 oraz w aktach osobowych

- faktura VAT k. 3890 w aktach sprawy (...)

Powód wraz ze S. K. rozpoczęli pracę na hali przy ul. (...) w S. w dniu 20 listopada 2017 r. Ich warunki zatrudnienia nie zostały stwierdzone na piśmie.

Początkowo ich praca polegała na uporządkowaniu hali i terenu wokół niej, inwentaryzacji dostępnego sprzętu, zapewnieniu działania istniejących instalacji wodnej i ogrzewania oraz innych elementów wyposażenia hali, jak np. dźwigi. Zorganizowali też zaplecze biurowe. Następnie zbudowali specjalne stoły do produkcji prefabrykatów. Mieli zapewnioną pomoc ze strony kilku osób narodowości ukraińskiej, którzy byli pracownikami firmy zewnętrznej.

Dowód:

- wydruki wiadomości z raportami k. 7-41v

- zeznania A. R. (Z.) k. 134-134v, 313-318

- zeznania S. K. k. 361-362

- przesłuchanie Ł. G. k. 332-334, 366-366v

Narzędzia i urządzenia dostarczane na halę przy ul. (...) w S. w celu jej wyposażenia należały do S. H. (...).

Dowód:

- zeznania A. G. (1) k. 162-165, 191-192

- przesłuchanie M. P. k. 220

- przesłuchanie F. N. k. 220

Codzienna praca tak powoda, jak i S. K. była kontrolowana przez A. R.. W formie wiadomości elektronicznych referowali oni jej, czym danego dnia się zajmowali, ile czasu przepracowali, i ile czasu przepracowały podległe im osoby. Informowali ją również na bieżąco o zapotrzebowaniu na różnego rodzaju materiały od budowlanych i instalacyjnych po biurowe oraz o wydatkach służbowych pokrytych z ich prywatnych środków.

Już od 21 listopada 2017 r. do wiadomościach kierowanych do A. R. załączali raporty na formularzu opatrzonym na wstępie logo S. H.. W stopce formularza również zawarto logo S. H. (...) oraz jej adres w K. w Szwecji. Raporty te zawierały rubryki: czas pracy, wykonywane zadania, prośby zalecenia, sugestie, należności wobec pracownika, lista obecności i dodatkowe informacje. Ostatni raport został wysłany 10 stycznia 2018 r.

Dowód:

- wydruki wiadomości z raportami k. 7-41v
- zeznania A. R. (Z.) k. 134-134v, 313-318
- zeznania S. K. k. 361-362
- przesłuchanie Ł. G. k. 332-334, 366-366v

W dniu 2 grudnia 2017 r. powód wysłał A. R., A. F. N. wiadomość elektroniczną, w której poprosił o sporządzenie umowy o pracę na piśmie oraz terminową wypłatę wynagrodzenia za listopad 2017 r.

A. R. w dniu 15 grudnia 2017 r. przyjechała do S. na teren hali produkcyjnej przy ul. (...). Przywiozła ze sobą sporządzone wcześniej projekty umów o pracę powoda i S. K..

Projekty datowane były na dzień 1 grudnia 2017 r. i ten też dzień oznaczono jako datę rozpoczęcia pracy. Jako pracodawcę wskazano w nich S. H. (...) w K.. Miały obowiązywać do 28 lutego 2018 r. Zawarto w nich zastrzeżenie, iż w oparciu o porozumienie w sprawie przejęcia obowiązków płatnika stanowiącego załącznik do umowy o pracę, pracownik będzie sam odprowadzał składki na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy oraz zaliczki na podatek dochodowy.

Tak powód, jak S. K. nie podpisali przygotowanych dla nich umów, gdyż wskazano w nich niższe wynagrodzenie za pracę od faktycznie ustalonego.

Dowód:

- wydruk wiadomości z raportami k. 42
- zeznania A. R. (Z.) k. 134-134v, 313-318
- zeznania A. G. (1) k. 162-165, 191-192
- przesłuchanie M. P. k. 220
- przesłuchanie F. N. k. 220
- projekt umowy k. 180 akt sprawy (...)
- przesłuchanie Ł. G. k. 332-334, 366-366v

W połowie grudnia 2017 r. doszło do zerwania współpracy między S. B. F. A. i S. A.. Wpłynęło to negatywnie na sytuację finansową wszystkich spółek holdingu, w tym na terminowość wypłaty wynagrodzeń. Próbowano pozyskać innych kontrahentów w jej miejsce, jednak nie osiągnięto tego celu.

W efekcie, w drugiej połowie grudnia 2017 r., powód wraz ze S. K. dalej wykonywali prace mające na celu przystosowanie hali przy ul. (...) do produkcji prefabrykowanych elementów z betonu. Porządkowali pomieszczenia hali, w tym kotłownię, jadalnię, strych. Dokonywali też napraw istniejącej infrastruktury. Żadnych prac produkcyjnych nie prowadzono. W hali nie pracowali już wtedy pracownicy firmy zewnętrznej, a wyłącznie powód i S. K..

Również i ich wynagrodzenia za pracę nie były wypłacane terminowo i w pełnej wysokości.

Dowód:

- zeznania A. R. (Z.) k. 134-134v, 313-318
- zeznania A. G. (1) k. 162-165, 191-192

- przesłuchanie F. N. k. 220
- przesłuchanie M. P. k. 220
- zeznania M. Z. k. 342a-342c
- zeznania S. K. k. 361-362

W dniu 8 stycznia 2018 r. S. K. doznał urazu w odcinku lędźwiowo-krzyżowym kręgosłupa. Miało to miejsce podczas wykonywania pracy przy dźwiganiu ciężkich przedmiotów. Musiał poddać się hospitalizacji, która była możliwa, gdyż formalnie nadal podlegał ubezpieczeniu zdrowotnemu jako osoba bezrobotna.

W efekcie jednak razem z powodem stanowczo upomniął się u F. N. o zawarcie umowy o pracę.

Dowód:

- zeznania A. R. (Z.) k. 134-134v, 313-318
- zeznania A. G. (1) k. 162-165
- przesłuchanie F. N. k. 220
- zeznania S. K. k. 361-362
- przesłuchanie Ł. G. k. 332-334, 366-366v
- karta informacyjna k. 23 w aktach sprawy (...)

W dniu 15 stycznia 2018 r. powodowi przedłożono do podpisu umowę o pracę, w której jako pracodawca figurowała pozwana. Reprezentowali ją M. P. i A. G. (2). Stwierdziła ona, iż powód będzie wykonywał na rzecz pozwanej pracę na stanowisku brygadzysty od dnia 15 stycznia 2018 r. do 15 lutego 2018 r. za wynagrodzeniem miesięcznym wynoszącym 2.100 zł brutto. Powód złożył podpis pod tą umową, jak i pod kolejną o analogicznej treści zawartą 15 lutego 2018 r. na okres do 31 grudnia 2018 r.

Dnia 22 stycznia 2018 r. powód został zgłoszony do objęcia obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym.

Okoliczność podpisania umowy o pracę z pozwaną nie wpłynęła w żaden sposób na zakres zadań powoda, miejsce i warunki świadczenia pracy. Powód pracę tą świadczył w taki sam sposób, jak robił to przed 15 stycznia 2017 r.

Dowód:

- umowy k. 45-48
- protokół kontroli k. 81-89
- przesłuchanie M. P. k. 220
- przesłuchanie F. N. k. 220
- zeznania S. K. k. 361-362
- przesłuchanie Ł. G. k. 332-334, 366-366v

W dniu 8 lutego 2018 r. powód i S. K. przeszli zorganizowane specjalnie dla nich szkolenie z zakresu bhp. Odbyło się ono w hali przy ul. (...) w S.. Przeprowadzający je A. D. stwierdził, że hala spełnia warunki do wykonywania w niej pracy, także pod względem panującej w niej temperatury powietrza.

Dowód:

- przesłuchanie F. N. k. 220
- przesłuchanie M. P. k. 220
- zeznania A. D. k. 298f-298g, 309-310
- karty szkolenia k. 89 i 116 w aktach sprawy(...)
- program szkolenia k. 124-168

Tytułem wynagrodzenia za styczeń i luty 2018 r. powód otrzymał gotówką kwotę 1.500 zł. Przy tym na potwierdzeniu wypłaty za luty 2018 r. figurowała spółka (...). Jej oznaczenie skreślono dopiero po zażądaniu akt personalnych powoda przez Państwową Inspekcję Pracy, która na początku lutego 2018 r. rozpoczęła kontrolę pozwanej.

Nadto pozwana przelewała na rachunek bankowy powoda w dniu 13 kwietnia 2018 r. kwotę 1.501,81 zł, a dziesięć dni później kwotę 1.080,73 zł.

Dowód:

- potwierdzenia zapłaty k. 50-51, 96-97
- pismo z 15.03.18 r. k. 49-49v
- protokół kontroli k. 81-89
- lista płac k. 90-92
- wydruki potwierdzenia przelewów k. 93-94
- zeznania A. R. (Z.) k. 134-134v, 313-318
- zeznania A. G. (1) k. 162-165
- oświadczenie k. 209
- wewnętrzna lista płac w aktach osobowych

W związku z nieuregulowanym wynagrodzeniem za pracę w dniu 8 marca 2018 r. powód i A. G. (2) podpisali dokument nazwany „porozumieniem”. W jego treści dokumentu A. G. (2), działając w imieniu S. H. (...) w K., potwierdził wykonywanie przez powoda od 1 grudnia 2017 r. do 12 stycznia 2018 r. czynności w ramach umowy o dzieło. Nadto oświadczył, że z tego tytułu powodowi przysługuje wynagrodzenie w wysokości 9.850 zł.

Analogiczne oświadczenie uzyskał S. K..

Dowód:

- porozumienia z 08.03.18 r. k. 44 i 25 w aktach sprawy (...)
- przesłuchanie Ł. G. k. 332-334, 366-366v

- zeznania S. K. k. 361-362

W dniu 15 marca 2018 r. powód oświadczeniem skierowanym do pozwanej, a doręczonym A. G. (1), rozwiązał umowę o pracę bez zachowania okresu wypowiedzenia. Jako przyczynę rozwiązania wskazał opóźnienia w wypłacie wynagrodzenia za pracę i złe warunki sanitarne panujące na hali przy ul. (...) w S..

Dowód:

- pismo z 15.03.18 r. k. 49-49v

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się nieuzasadnione.

Przedmiotem postępowania były roszczenia powoda o wynagrodzenie za pracę, odszkodowanie, ekwiwalent za niewykorzystany urlop wypoczynkowy, ustalenie stosunku pracy oraz nakazanie wydania świadectwa pracy.

Kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy miała kwestia, czy w spornym okresie, t.j. od 20 listopada 2017 r. do 14 stycznia 2018 r. strony łączył stosunek pracy. Dlatego w pierwszej kolejności należało odnieść się do żądania ustalenia tego stosunku.

Podstawę tego żądania stanowił przepis art. 189 k.p.c. Zgodnie z nim powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Celem powództwa opartego na w/w przepisie jest wyeliminowanie stanu niepewności co do istnienia lub treści określonego stosunku prawnego. Strona występująca z żądaniem ustalenia winna wykazać interes prawny rozumiany jako potrzeba prawna, wynikająca z sytuacji prawnej, w jakiej się znalazła. Jeżeli z prawa przedmiotowego nie wynika, że strona ma potrzebę ustalenia, wyrok ustalający jest zbyteczny. Wydanie wyroku ustalającego ma sens wtedy, gdy powstała sytuacja grożąca naruszeniem stosunku prawnego lub powstała wątpliwość co do jego istnienia. Nadto ustalenie stosunku prawnego lub prawa może nastąpić tylko wtedy, gdy twierdzony stosunek prawny rzeczywiście istnieje. Interes prawny w żądaniu ustalenia zachodzi, jeżeli sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 5 kwietnia 2007 r., sygn. II AUa 1518/05). Nie jest to jednak wystarczający wymóg dla ustalenia istnienia interesu prawnego. Ugruntowanym zarówno w orzecznictwie, jak i doktrynie jest pogląd, wedle którego interes prawny nie istnieje, gdy powód może uzyskać ochronę swoich praw w innym postępowaniu, np. w procesie o świadczenie, o ukształtowanie prawa lub stosunku prawnego, a nawet w drodze orzeczenia o charakterze deklaratywnym (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 4 stycznia 2008 r., sygn. III CSK 204/07, 6 czerwca 1997 r., sygn. II CKN 201/97, 21 stycznia 1998 r., sygn. II CKN 572/97, 5 października 2000 r., sygn. II CKN 750/99, 29 marca 2001 r., sygn. I PKN 333/00, wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 28 listopada 2006 r., sygn. I ACa 888/06). Stanowisko to wynika przede wszystkim ze względów celowości i ekonomii procesowej.

Powództwo o ustalenie nie może zmierzać do uzyskania dowodów, które miałyby być wykorzystane w innym postępowaniu (por. wyrok Sądu Najwyższego z 23 lutego 1999 r., sygn. I PKN 597/98). Wyrok ustalający sam w sobie może stanowić dowód w innym postępowaniu, to jednak wyłączone jest istnienie interesu prawnego, jeżeli jedynym celem strony w wytoczeniu powództwa jest uzyskanie wyroku ustalającego jako dowodu na potrzeby innego postępowania (por. wyrok Sądu Najwyższego z 4 listopada 1971 r., sygn. I PR 344/71).

Należy pamiętać, że wytoczenie powództwa o ustalenie stosunku pracy przeciwko pracodawcy przed sądem pracy nie jest jedynym sposobem uzyskania potwierdzenia stosunku pracy. Samodzielne ustalenia faktyczne w tym zakresie mogą być czynione również na potrzeby innych postępowań, w tym również karnych (por. wyrok Sądu Najwyższego z 2 lutego 2010 r., sygn. II PK 157/09, uchwała Sądu Najwyższego z 15 grudnia 2005 r., sygn. I KZP

34/09). Wówczas okoliczność istnienia stosunku pracy jest ustalana przesłankowo, czyniąc bezcelowym powództwo o ustalenie stosunku pracy, o ile jedynym celem takiego ustalenia jest przedstawienie dowodu w innym postępowaniu.

Mając na uwadze powyższe poglądy, w pierwszej kolejności ustalić należało istnienie interesu prawnego po stronie powoda.

Bezspornie między stronami jest spór co do tego, czy łączy ich więź prawna wynikająca z umowy o pracę. Powód teoretycznie mógłby ten spór rozstrzygnąć w drodze powództwa o świadczenia z tytułu pracy, ale nie dawałoby mu to gwarancji, że jego przyszli pracodawcy przy określaniu jego uprawnień pracowniczych uwzględnią okres współpracy z pozwanymi. Podobnie nie miałby gwarancji, że organ emerytalno-rentowy w przyszłości ujmie ten okres przy określaniu uprawnień emerytalno-rentowych. W tej sytuacji należało uznać za spełnioną przesłankę istnienia interesu prawnego w żądaniu ustalenia stosunku pracy.

Przechodząc do oceny merytorycznej więzi łączącej strony, to na jej wstępie należy wskazać, że zgodnie z art. 22 § 1 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Stosunek pracy to więź prawna o charakterze dobrowolnym i trwałym, łącząca pracownika i pracodawcę, której treścią jest obowiązek osobistego wykonywania pracy określonego rodzaju przez pracownika pod kierownictwem, na rzecz i na ryzyko pracodawcy oraz obowiązek pracodawcy zatrudnienia pracownika przy umówionej pracy i wypłacanie mu wynagrodzenia za pracę. Specyficzne dla stosunku pracy jest też świadczenie pracy w miejscu i czasie wskazanym przez pracodawcę (por. wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 26 czerwca 1996 r., sygn. III APr 10/96). Należy przy tym podkreślić, że zatrudnienie nie musi mieć charakteru pracowniczego. Praca może być świadczona także na podstawie umów cywilnoprawnych (orzeczenie Sądu Najwyższego z 9 grudnia 1999 r., sygn. I PKN 432/99). Wiele zadań może być wykonywanych zarówno na podstawie stosunku pracy, jak i na podstawie umów cywilnoprawnych. Nie można powiedzieć, że nie jest dopuszczalne przejście z pracowniczej formy zatrudnienia na niepracowniczą, ani odwrotnie. W tym samym tonie wypowiedział się Sąd Najwyższy także w wyroku z 12 grudnia 2001 r., w sprawie o sygn. I PKN 733/00.

O kwalifikacji umowy decyduje w pierwszej kolejności zasada swobody umów (art. 353¹ k.c.) polegająca na możliwości wyboru przez strony rodzaju stosunku prawnego, który będzie ich łączył. Dotyczy to także wykonywania stale i za wynagrodzeniem określonych czynności, a więc stosunku prawnego określanego jako wykonywanie zatrudnienia w szerokim tego słowa znaczeniu. Jeżeli w treści stosunku prawnego łączącego strony (ocenianego nie tylko przez treść umowy, ale przede wszystkim przez sposób jego wykonywania) przeważają cechy charakterystyczne dla stosunku pracy określone w art. 22 § 1 k.p., to mamy do czynienia z zatrudnieniem na podstawie stosunku pracy, bez względu na nazwę umowy zawartej przez strony (art. 22 § 11 k.p.; por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 6 października 1998 r., sygn. I PKN 389/98, z dnia 22 grudnia 1998 r., sygn. I PKN 517/98, z dnia 12 stycznia 1999 r., I PKN 535/98, z dnia 9 lutego 1999 r., sygn. I PKN 562/98, z dnia 7 kwietnia 1999 r., sygn. I PKN 642/98). I odwrotnie, jeżeli w treści stosunku prawnego nie przeważają cechy charakterystyczne dla stosunku pracy, to nie można przyjąć, aby taki stosunek prawny łączył strony. Umowa, na podstawie której jest świadczona praca, nie może więc mieć mieszanego charakteru, łączącego elementy umowy o pracę i umowy cywilnoprawnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2002 r., sygn. I PKN 786/00).

Analiza materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie pozwala na stanowcze stwierdzenie, że strony postępowania nie pozostawały w stosunku pracy nie tylko przed 15 stycznia 2018 r., ale i po tej dacie.

Twierdzenia powoda, iż pierwotnie jego pracodawcą miała zostać pozwana znalazły potwierdzenie wyłącznie w relacji świadka S. K.. Relacja ta nie mogła stanowić podstawy poczynienia ustaleń zgodnych z prezentowanymi przez powoda, albowiem świadkowi przysługiwał status powoda w zawieszony przez Sąd w sprawie o sygn.(...)Przedmiotem tej sprawy były te same rodzajowo roszczenia oparte na tych samych okolicznościach faktycznych i skierowane również

przeciwko pozwanej. Bezsprzecznie zatem S. K. był zainteresowany pozytywnym dla powoda rozstrzygnięciem sporu w niniejszej sprawie.

Wyłączając przesłuchanie powoda oraz zeznania świadka S. K., żaden inny dowód przeprowadzony w sprawie nie wskazuje na to, iż strony od dnia 20 listopada 2017 r. łączył stosunek pracy.

W pozwie wskazano, że ogłoszenie w sprawie pracy, na które powód odpowiedział zawierało informację, że to pozwana poszukuje pracowników. Powód potwierdził to podczas przesłuchania w dniu 10 lutego 2022 r. Natomiast w treści przesłuchania pisemnego wskazał wyraźnie: „Treść ogłoszenia rekrutacyjnego zawierała informację, że przedsiębiorstwo ze S. poszukuje brygadzysty (...)”. Rozbieżności te niewątpliwie musiały wpłynąć negatywnie na ocenę przydatności dowodowej przesłuchania powoda i zeznań S. K. w omawianej kwestii.

Powód oraz S. K. mieli zostać zatrudnieni, ale przez spółkę (...) w K.. Wynika to nie tylko z relacji F. N., M. P. i A. G. (1), którzy kierowali wszystkimi spółkami, ale z zeznań A. R.. Zeznała ona, iż jako pracownica S. H. (...) otrzymała polecenie od F. N., by zorganizować proces rekrutacji na rzecz tejże spółki na stanowiska brygadzysty i magazyniera. Zastrzegła, że prowadziła rozmowy wstępne. Te ostateczne przeprowadzili F. N. i A. G. (2), i to oni ustalali szczegóły zatrudnienia z powodem. Jednakże zdaniem Sądu, gdyby F. N. i A. G. (2) zmienili zdanie w kwestii tego, który podmiot zatrudni powoda, to powiadomiliby ją o tym fakcie, by przygotowała dokumentację kadrową. Nic takiego nie miało miejsca, o czym świadczy to, że skierowanie na wstępne badania lekarskie wystawione zostały w imieniu S. H. (...) oraz to, że 15 grudnia 2017 r. A. R. przyjechała do S. z projektami umów o pracę, w których również ta spółka figurowała jako pracodawca.

W tym miejscu należy uznać za mało wiarygodne twierdzenie powoda, iż nie zwrócił uwagi na to, kto figuruje w skierowaniu jako pracodawca, albowiem powód sam zapłacił za badanie i uzyskał fakturę VAT wystawioną na S. H. (...). Oznaczenie płatnika faktury nie mogło nastąpić samoczynnie. Przy opłacaniu badania powód musiał wydać dyspozycję, by po pierwsze wystawiono fakturę, a nie rachunek, a po drugie, podać jej płatnika.

W dacie 20 listopada 2017 r. pozwana istniała, ale nie posiadała żadnego majątku, który można byłoby określić mianem zakładu pracy. Nikogo też nie zatrudniała, jak również nie prowadziła działalności gospodarczej. Ten ostatni fakt potwierdził powód wskazując, że dochodziły do niego i S. K. sygnały ze strony kontrahentów, że oczekiwano od nich, by faktury za wykonane usługi wystawiać na inny podmiot niż pozwana.

W tej sytuacji racjonalną wydaje się relacja F. N., A. G. (1), A. R. i M. Z., iż pozwana miała przejąć pochodzących spoza Szwecji pracowników powiązanych spółek dopiero po uruchomieniu procesu produkcji prefabrykatów betonowych w hali w S.. Wcześniejsze przejęcie nie miałoby finansowego i logicznego uzasadnienia. Owe przejęcie stanowiłoby przejście zakładu pracy w rozumieniu art. 23¹ k.p. Musiałoby przez to wiązać się z określonymi działaniami określonymi w tym przepisie, jak i z przejęciem części majątku. Tymczasem narzędzia sprowadzane na halę należały do szwedzkich spółek holdingu i do 15 marca 2018 r. nie doszło do ich formalnego przejęcia przez pozwaną. Samej hali w S. pozwana nie wynajmowała. Do połowy stycznia 2018 r. tak A. R., jak i M. Z. nie zawiadomiono, iż ich nowym pracodawcą staje się pozwana. Obie zakończyły współpracę ze S. H. (...) w związku z jej niewypłacalnością właśnie w połowie stycznia 2018 r. To z kolei rodziło inny skutek w postaci uznania je za osoby niezainteresowane w tym, by rozstrzygnięcie sporu nastąpiło na korzyść którejkolwiek ze stron postępowania. Przez to przedstawione przez nie wersje zdarzeń jawiły się jako wiarygodne.

Do uruchomienia docelowej produkcji prefabrykatów nie doszło, albowiem kontrahent spółki (...) w połowie grudnia 2017 r. wycofał się ze współpracy. To z kolei zaważyło na wypłacalności S. H. (...), albowiem, jak wynika z zeznań A. R. i M. Z., ich pracodawca przestał wypłacać należne im wynagrodzenie za pracę.

Z tej perspektywy decyzja o utworzeniu pozwanej była zdecydowanie przedwczesna. Jednakże jeśli istniały jakiegokolwiek względy przemawiające za jej utworzeniem, to z pewnością nie obejmowały one celu w postaci zatrudnienia powoda i S. K..

Kolejnym argumentem przemawiającym za związkiem pracy powoda ze spółką (...) jest to, że praca ta była nadzorowana przez A. R.. I tu po raz kolejny należy poddać pod wątpliwość świadomość powoda co do tego, kto był jego pracodawcą. Owszem mógł on nie wiedzieć, kto zatrudnia A. R., ale już nie mógł nie zauważyć tego, iż codzienne raporty o wykonywanych pracach wysyła na formularzu z oznaczeniem i adresem S. H. (...). Raporty te były wysyłane od 21 listopada 2017 r. do 10 stycznia 2018 r.

Dlatego też Sąd przyjął, iż gdyby w istocie powód uważał, że jego pracodawcą jest pozwana, to starałby się to zweryfikować to już po wystawieniu skierowania na wstępne badania lekarskie. Nie uczynił tego tak wówczas, jak i do 10 stycznia 2018 r., co świadczy o tym, że akceptował fakt, iż jego pracodawcą jest S. H. (...).

Sąd miał na uwadze fakt, że powód odmówił podpisania umowy o pracę z dnia 15 grudnia 2017 r. Jednakże w świetle powyższych okoliczności należało przyjąć, że przyczyną tego nie było oznaczenie pracodawcy, ale wyłącznie wysokość wskazanego w niej wynagrodzenia za pracę. To, że powód wynegocjował wyższe wynagrodzenie wynika z pośrednio relacji A. G. (1). Docenił on pracę powoda i przyznał, że jego zaangażowanie wymagało wyższego uposażenia. Wskazał tylko, że podwyższenie tegoż uposażenia miało nastąpić po rozpoczęciu produkcji prefabrykatów.

Odmowa podpisania umowy o pracę ze S. H. (...) doprowadziła do tego, iż powód, jak i S. K., który również jej nie podpisał, nie byli uprawnieni do świadczeń z ubezpieczenia społecznego na wypadek choroby. Skutki tego stanu rzeczy unaocznić musiał uraz doznany przez S. K. w dniu 8 stycznia 2018 r. Niepewność co do stosunku pracy powoda była wówczas na tyle poważna, iż zdecydował się on na podpisanie umowy o pracę z dnia 15 stycznia 2018 r., choć jego wynagrodzenie również odpowiadało najniższemu wynagrodzeniu za pracę. Zyskiwał jednakże na tym, że jako pracownik był objęty ubezpieczeniem społecznym.

Jak wynika z przesłuchania powoda, F. N., zeznań S. K., A. R. oraz A. G. (1), po 15 stycznia 2018 r. do żadnych zmian w sposobie świadczenia pracy przez powoda nie doszło. Od listopada 2017 r. wykonywał on prace polegające na zapewnieniu warunków do uruchomienia produkcji prefabrykatów. Polegały one na porządkowaniu i remoncie hali w S. i znajdującej się w niej infrastruktury oraz budowie przygotowywaniu zaplecza technicznego pozwalającego na uruchomienie produkcji. Jak zeznał powód, już w grudniu 2017 r. w hali pracował tylko on i S. K.. Ich prace ograniczały się do porządkowania i remontowania pomieszczeń hali. Zadań było mniej w związku z tym, że nie rozpoczęto produkcji prefabrykatów.

Stwierdzenie to doprowadziło Sąd do wniosku, iż jedynym argumentem, dla którego strony zawarły umowy o pracę z 15 stycznia 2018 r. i 15 lutego 2018 r. było objęcie powoda obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym. Zatem ich charakter był pozorny, a przez to były nieważne w rozumieniu art. 83 §1 zd. pierwsze k.c. w zw. z art. 300 k.p.

Zasadniczo zgodny zamiar stron kreuje stosunek prawny. Nie dotyczy to jednak sytuacji, gdy zamiar ten nie zostaje faktycznie odzwierciedlony przez ich realne zachowanie i nie zmienia istniejącego stanu rzeczy.

Tymczasem, jak już wspomniano, od 15 stycznia 2018 r. praca wykonywana przez powoda niczym nie różniła się od pracy świadczonej przed tą datą. Nadto pozwana nadal nie posiadała jakiegokolwiek struktury organizacyjnej poza zarządem i radą nadzorczą. Nie rozpoczęła też prowadzenia działalności gospodarczej. Samo podpisanie umowy o pracę nie mogło przemawiać za uznaniem, iż jej strony wykreowały nowy stosunek prawny.

Potwierdzeniem tego jest podpisanie przez powoda w dniu 8 marca 2018 r. dokumentu nazwanego porozumieniem, czym potwierdził on, że wykonywał pracę (w ramach umowy o dzieło) na rzecz S. H. (...).

Sąd miał na względzie tłumaczenie powoda, iż zależało mu wówczas na odzyskaniu pieniędzy za świadczoną pracę. Rodzi się tu jednak pytanie, czy skoro powód podpisał owe „porozumienie” z uwagi na spodziewane korzyści finansowe potwierdzając tym samym nieprawdę, to czy z uwagi na spodziewane korzyści finansowe wynikające z wyroku uwzględniającego jego roszczenia, mógł powołać się na nieprawdziwe okoliczności w toku niniejszego postępowania. Zdaniem Sądu na tak zadane pytanie należy odpowiedzieć twierdząco. Jeśli powód byłby przekonany o swojej racji, o tym, że jego pracodawcą od 20 listopada 2017 r. była pozwana, to nie podpisałby się pod treścią porozumienia.

Powoływanie się na to, że liczył na uzyskanie zaległego wynagrodzenia za pracę jawi się jako wątpliwe zwłaszcza w świetle tego, iż problemy z jego płatnością istniały już w grudniu 2017 r.

Ostatecznie zatem Sąd uznał, że strony postępowania nie nawiązały stosunku pracy. Zawarte przez nie umowy o pracę z 15 stycznia 2018 r. i 15 lutego 2018 r. miały charakter pozorny. Swoją pracę od 20 listopada 2017 r. powód wykonywał na rzecz S. H. (...).

Wniosek ten prowadził do oddalenia powództwa w zakresie roszczenia o ustalenie stosunku pracy.

W dalszej konsekwencji musiał skutkować uznaniem za bezzasadne roszczeń o wynagrodzenie za pracę, odszkodowanie i ekwiwalent. Pozwana nie była procesowo biernie legitymowana w tym zakresie.

Wynagrodzenie za pracę, stosownie do treści art. 22 § 1 k.p. przysługuje wyłącznie osobie posiadającej status pracownika. To samo dotyczy roszczenia o zapłatę ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy (art. 171 § 1 k.p.), odszkodowania za rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia (art. 55 § 1¹ k.p.), jak i roszczenia o wydanie świadectwa pracy (art. 97 § 1 k.p.).

Skoro powód w odniesieniu do pozwanej statusu takiego nie posiadał, to wszystkie jego roszczenia należało oddalić jako bezzasadne, czemu Sąd dał wyraz w pkt I wyroku.

Orzekając o kosztach procesu Sąd zdecydował się na odstępnie od obciążania powoda kosztami poniesionymi przez pozwaną. Podstawę tego orzeczenia stanowił art. 102 k.p.c., który stanowi, iż w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Sąd miał tu na względzie fakt, że w toku postępowania sama pozwana próbowała kreować stan faktyczny niezgodny z rzeczywistością. W szczególności zdecydowała się na podpisanie pozornych umów o pracę z powodem. Należy się spodziewać, że gdyby tego nie uczyniła, to powód nie miałby wystarczających dowodów skłaniających do zainicjowania niniejszego postępowania. Należy również zauważyć, iż sam sposób zarządzania pozwaną i spółkami kontrolowanymi przez F. N. nie należał do transparentnych. Dotyczy to również kwestii zatrudniania pracowników. Dlatego też obciążenie powoda kosztami procesu poniesionymi przez pozwaną stanowiłoby wyraz aprobaty Sądu dla takich działań. Tymczasem aprobaty takiej nie sposób wyrazić.

ZARZĄDZENIE

1. (...)
2. (...)
3. (...)